



### 1. Připomeňte si, co víte o událostech v Československu v roce 1968.

- Jaký byl vývoj dějin do roku 1968?
- Jaké reformy byly uskutečněny a které měly být realizovány podle plánů reformního křídla?
- Co se stalo v srpnu 1968? Jaký byl průběh událostí?
- Jaké následky měl „srpen 68“ pro český lid a pro celkové klima ve společnosti? Jaké byly politické, ekonomické a jiné důsledky?
- Byla nějaká specifika této události na Těšínsku, např. ve vaší rodině?

Připomeňte si nebo vyhledejte v publikacích nebo na internetu informace o situaci v komunistickém období v Polsku.

- Co se stalo v Poznani v roce 1956? Jaké to mělo následky?
- Vyskytly se nějaké analogické nepokoje Polsku v roce 1968? (zjistěte, co se odehrálo např. v Krakově, Varšavě, Gdaňsku?)
- Zkuste najít další projevy veřejného odporu v Polsku.

Pokuste se porovnat vývoj opozičního dění v Polsku a u nás. Srovnajte průběh událostí v roce 1956 v Polsku a v roce 1968 v Československu.





Událostem se věnuje i bohatá písňová tvorba, pro dokreslení situace jsou uvedeny dva písňové texty: první text polského rapera Meza (Mezo, vl. jm. Jacek Mejer, nar. 1982) a českého písničkáře a básníka Karla Kryla (1944-1994).

### Czerwiec 56 – Mezo Owal

*„Żaden rząd nie może utrzymać się długo przy władzy, jeżeli będzie się opierał tylko na bagnietach i czołgach.“*

Dziś nie bez przyczyn  
Tłum na ulicy krzyczy  
W tym kraju robotniczym  
Niczym są robotnicy  
A władza wdraża przymusem ustrój  
Który głównie zraża i sprzyja ubóstwu  
Było ich stu, dwustu tysiąc sto tysięcy  
I między nimi niewidzialne więzy  
Stali na placu Stalina, zdani na siebie  
Spontaniczny wydarzeń przebieg  
Jeszcze wczoraj strach trzymał ich w ryzach  
Strach puścił nadzieję,  
strach nadzieję zagryzał  
Dziś byli społeczeństwem, szli w jednym rządzie  
Nikt nie chciał w swoim kraju czuć się, jak więzień

I nikt się nie wycofał, mimo ofiar  
Mimo, że cena tego była wysoka  
Ale zbudowano pomnik, który nie zginie  
Potomni pytają, kto był temu winien  
To ta elita marna  
To ta totalitarna władza  
Której jedyną siłą jest armia  
Wszędzie na całym świecie jest przeszkoda  
By mogły rosnąć społeczeństwo i wolne słowo  
Bo demokracja może być zasadą  
Ale demokracja też może być fasadą  
Dziś możemy swobodnie nieść treść  
Oddajmy cześć  
Poznań pięć sześć.

(zdroj: [http://www.tekstowo.pl/piosenka,mezo,czerwiec\\_\\_56.html](http://www.tekstowo.pl/piosenka,mezo,czerwiec__56.html), można najít na youtube.com)



### Karel Kryl – Bratříčku, zavírej vrátka

Bratříčku, nevzlykej, to nejsou bubáci,  
vždyť už jsi velikej, to jsou jen vojáci,  
přijeli v hranatých železných maringotkách.

Se slzou na víčku hledíme na sebe,  
buď se mnou, bratříčku, bojím se o tebe  
na cestách klikatých, bratříčku, v polobotkách.

Prší a venku se setmělo,  
tato noc nebude krátká,  
beránka vlku se zachtělo,  
bratříčku, zavřel jsi vrátka?

Bratříčku, nevzlykej, neplýtvej slzami,  
nadávky polykej a šetři silami,  
nesmíš mi vyčítat, jestliže nedojdeme.

Nauč se písničku, není tak složitá,  
opři se, bratříčku, cesta je rozbitá,  
budeme klopýtat, zpátky už nemůžeme.

Prší a venku se setmělo,  
tato noc nebude krátká,  
beránka vlku se zachtělo,  
bratříčku, zavírej vrátka! Zavírej vrátka!

### Braciszku (Bratříčku, zavírej vrátka)

Nie bój się, braciszku  
Nikt w strachy nie wierzy  
Już jesteś za duży  
To tylko żołnierzy  
Przywieźli w zielonych  
Kanciastych ciężarówkach

Ze łąą na policzku  
Patrzymy na siebie  
Oprzyj się braciszku  
Boję się o ciebie  
Na drogach wyboje  
Braciszku w małych butkach

Pada, na dworze już ściemniało  
Oj, ta noc nie będzie krótka  
Baranka wilkom się zachciało  
Braciszku – szczękneła furtka

Nie bój się, braciszku  
Pójdziemy po drogach  
Przekleństwa połykaj  
Będziemy próbować  
Nie czyń mi wymówek  
Jeśli nie dojdziemy

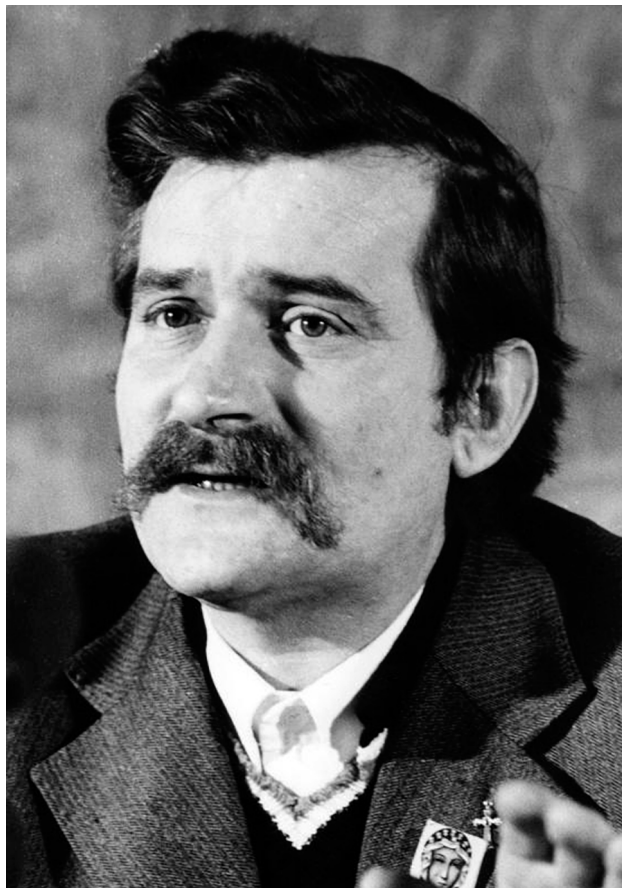
Naucz się piosenki  
Jej słowa prościutkie  
Oprzyj się maleńki  
Krocзки stawiaj krótkie  
Będziemy utykać  
Lecz wracać nie możemy

Pada, na dworze już ściemniało  
Oj, ta noc nie będzie krótka  
Baranka wilkom się zachciało  
Braciszku - szczękneła furtka

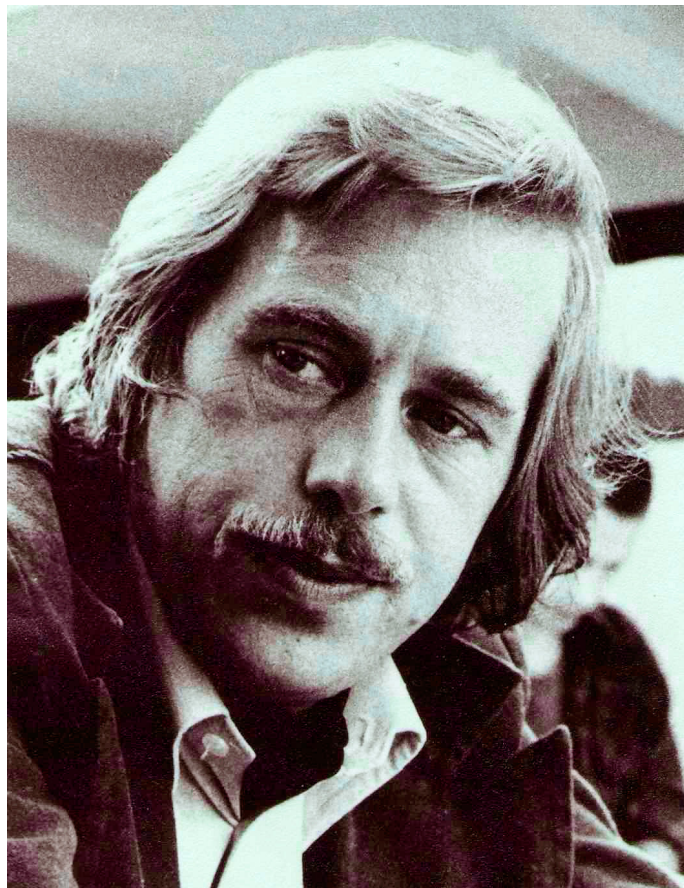
*text: Karel Kryl  
přebásnil: Jan Krzysztof Kelus*



## 2. Kdo jsou osoby zobrazené na fotografiích?



(zdroj: [www.leroypinkfist.blogspot.com](http://www.leroypinkfist.blogspot.com))



(zdroj: [www.vons.cz](http://www.vons.cz))

- Čeho byli představiteli?
- Porovnejte životní osudy těchto dvou osob.
- V jakých organizacích byli aktivními členy?
- Jaký byl způsob jejich protestů? Charakterizujte formu jejich odporu?
- Jakým způsobem se podle vašeho názoru zasadili o aktuální stav společnosti, politického myšlení atd.?

## 3. Jakou roli sehrávala církev v době komunismu v Polsku a v Československu?

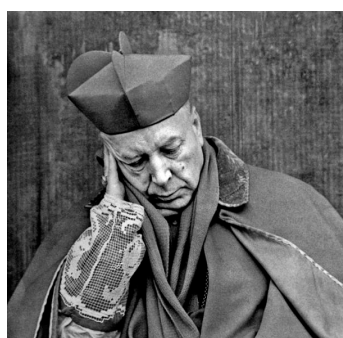
- Jaká byla náboženská situace na československé a jaká na polské straně Těšínska?
- Jakou roli sehráli významní představitelé církve: kardinál Beran, Tomášek a Wyszyński, papež Jan Pavel II.?



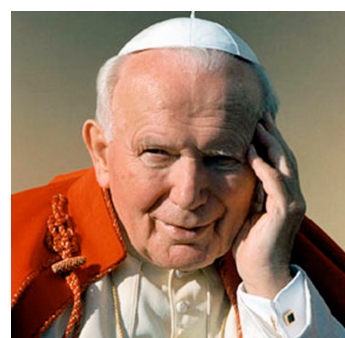
(zdroj: [www.zemesveta.cz](http://www.zemesveta.cz))



[warsaw.czechcentres.cz](http://warsaw.czechcentres.cz)



[www.polishclub.org](http://www.polishclub.org)



[www.na-horyzoncie.pl](http://www.na-horyzoncie.pl))

**4.** Najděte pamětníka (např. z rodiny) a udělejte s ním interview (předem si ve třídě např. vytvořte seznam základních otázek). Má nějaké vzpomínky ohledně roku 1968? Zjistěte další zvláštnosti, situace, útržky každodenní reality atd. v době komunismu. Na základě vámi zjištěných informací napište esej, referát ohledně každodenního života obyvatel v Československu – na Těšínsku v té době.